

Posudek na diplomovou práci Karolíny Zubalíkové (2010)

Výuka geografie v praxi: podmínky realizace a míra využívání terénní výuky na gymnáziích okresu Děčín

Diplomová práce se zabývá problematikou terénní výuky geografie. Toto zaměření je plně v souladu s hlavními cíli probíhající kurikulární reformy. Její podstatou je přesunout těžiště všeobecného vzdělávání od toho, co žák ví, k tomu, co umí, jak dokáže nabitě vědomosti využívat. Ve výuce geografie by proto mělo jít o takové osvojování znalostí, které se pojí s rozvojem celkové osobnosti žáka vč. získávání zkušeností z prací v terénu.

Tato forma výuky zeměpisu není dosud podpořena dostatečným výzkumem. Není například zřejmé, za jakých podmínek je terénní výuka nejúčinnější. Je proto chvályhodné, že hlavním cílem posuzované práce se stalo zkoumání podmínek realizace a míry využívání terénní výuky v modelovém území, konkrétně na gymnáziích v okrese Děčín.

Ke koncepci práce nemám zásadních výhrad. Hlavní cíl práce podnítl volbu odpovídajících výzkumných otázek, resp. charakter, obsah, strukturu i metodiku práce.

Diplomová práce v celkovém rozsahu 77 stran je přehledně a logicky strukturována do pěti, resp. šesti kapitol. Poslední kapitolu tvoří dvě přílohy.

Autorka prokázala, že dovede sledovanou problematiku na základě studia relevantní odborné literatury (v seznamu je uvedeno 37 titulů) zarámovat do širších souvislostí a provést její rozbor z pohledu „potřeb“ terénní výuky geografie.

Kladně hodnotím také dobře popsanou metodiku práce a dovednost aplikovat ji na vlastní výzkum, který byl zaměřený zprv na obsahový rozbor vybraných školních vzdělávacích programů a zadruhé na analýzu subjektivních názorů učitelů, resp. na jejich zamýšlené kurikulum. Výsledky získané z empirického výzkumu, i když v kontextu Česka představují jen pilotní šetření, jsou podnětné pro další výzkum ve sledované problematice.

Ocenit bych chtěla i logické systematické myšlení autorky, které se projevuje mj. tím, že zdůvodňuje smysl a postup parciálních kroků, připomíná jejich zařazení do širších rámců a uvádí výstižná shrnutí dílčích výsledků.

Práce je dobře zpracována i po formální a jazykové stránce. Je zřejmé, že diplomantka dokáže používat vhodnou grafiku a potřebný SW. Nicméně „počítačový šotek“ zanechal svoji stopu na str. 35 a 48 v podobě nepatřičných poznámek.

Celkově považuji práci za kvalitní, odpovídající úrovni kladené na diplomové práce. Následující dvě poznámky jsou dílčího charakteru a představují určité náměty a doporučení pro případné další autorčiny studie v dané problematice. Konkrétně doporučuji:

- 1) doladit odborný jazyk. Například používání výrazů zeměpis/geografie (v RVP G se používá geografie) či znalosti/vědomosti (viz tvrzení na str. 48). Také častokrát používaný výraz „institucionální hledisko“ při vymezování cílů práce („... porovnat podmínky realizace a míru využití výuky geografie v terénu z institucionálního hlediska“) není přesný. Jde o analýzu v rovině projektového a zamýšleného geografického kurikula.
- 2) precizněji formulovat kritéria hodnocení školních vzdělávacích programů. Co znamená např. „propracovanost zeměpisu“. Propracovanější znamená detailnější? A následně detailnější znamená lepší/kvalitnější?

Jak již bylo výše uvedeno, metodika výzkumných šetření je v diplomové práci poměrně dobře popsána a aplikována. Nicméně každá metodika má určitá omezení (viz např. poznámka č. 2). Žádám proto, aby při obhajobě diplomové práce Karolína Zubalíková navrhla, jak nyní, po získaných zkušenostech, by metodický postup jednotlivých šetření zkvalitnila.

Zcela na závěr konstatuji, že diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 19.5. 2010

RNDr. Dana Řezníčková, Ph.D.
oponent diplomové práce